

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Rasista - jali ájgenisá máná?

“..... Jeg tror, Lappen er omtrent uimodtagelig for det, vi kalder høiere Kultur, altsaa den Kultur, hvorpaa vi nu lever. Han har, saavidt jeg kan skjønne, ikke Betingelser for at danne ordnet Samfundsliv for Flid, Regelbundethed, og en vis Disciplin i alle forholde, som tilhører alt høiere Samfundsliv.”
Olaf Holm i “Kvinnelige Missions Arbeidere” 1907

Tæksta:
Børge Strandskog
Järggálibme:
Divte Media AS
/ I dar Kintel

Ávdep biejeve ásadij Árran julevsáme guovdásj tiebmáiehkedav Olaf Holma ja Knut Hamsuna birra ja sunnu miellaguottoj sámijda ja gáktu sámij birra tjáliiga. Geldulasj sjattaj – ja moadda vuojno. Lijga girijetjálleguovtes rasista jali dássju ájgenisá máná?

Anne Kalstad Mikkelsen.

Gávvá: ØYVIND A. OLSEN

- Oasse dassta majt Holm tjállá sámij birra, le muv mielas sieldes. Sierraláhkáj gá usjudallap mijá præssta lij. Rissstalasj

evangelium le guojmmegieresvuolta, avtaárvvusasjvuolta ja muodugasjvuolta jubmela ávdán, ja de lesj má riek lássát gá præssta tjállusij ja hála baktu javlaj sámie ællim sæmme árvulattja gá iehtjáda. Állu rissstalasj jáhko vuosstij. Jáhkáv galla dát sámij vájkkudij, miejnne Anne Kalstad Mikkelsen. Sån lij ásadiddje ja tjáhkannimjádédiddje dan tiebmáiehkedin. Kalstad Mikkelsen ij diede jus Vuona girikko le rahtjam girikko álmma Olaf Holma álgodim miell aguottoj.

- Ihkap le muddo girkkuj gijttet læstadianalásj gáhttsámav gá lidjin sadjihin gá girikko iesj lidjin áskeldahtes sámij vuosstij? Bájkkehistorihkkár ja pensjoneridum áhpadiddje Nils Kristian Sørensen le

Nils Kristian Sørensen

bájkálasj Holm-diehtte. Mañemus jagij le gávnadam riek mielagiddis diedov dan tjálle presta ja suv áhkátja birra Louise.

Olaf Holm

Knut Hamsun

Aktan ásskodiehttin Roald Kristiansen Råmså universitehtas ja girjálásjvuodaávdánbukte Ronald Altinusajn Hamsunguovdátjis lij Sørensen akta lågádallij Árrana tiebmáiehkedin. Bájkkehistorihkkár Sørensen le gávnnam állu rasisstalasj rugev Holma girjálásjvuodan. Ajtu viggá ándagisluojttet Olaf Holma miellaguottoj:

- Luoittet ándagis, ij diede majt tjállá! Anáv Holm ij lim rasissta, dat nammadus ittij gávnnu ájgenis, ep máhte suv duobbmit dálásjájgen. Ittjij dádjada alvosvuodav massta tjáliig. Suv duogátja diehti tjáliig gákt dagáj, le iesj ájgenisá máná ja daj miellaguottoj ma dalloj lidjin. Dan sajen bierrip gæhttalit dádjadit máhtudagáv mij lij daj rugij duogásj majt nav álu buvtij ja navti vooledit vuosstemielajt, javllá Nils Kristian Sørensen ja duoddi:
- Sáddnám de vierttip aj miededit rasisstalasj ruge gávnnuji aj mijá tjuovggidum ja gierddis ájgen, álu nievret tjiegadum ietja miellaguottojn. Ep la ietja nav guhkás állám. Navti le aj álkkep ándagisluojttet Olaf Holmav suv miellaguottoj, miejnne Sørensen.

Tiebmáiehkedin Árranin moattes ságastin tjuovvo ságastallamin daj gálmma lågádallij sárnnusij mañnela. Kaja Andersen lij akta dajs:

- Dássju mán ietjam sinna máhtáv diehtet jus lev illastuvvam jali ij. Ij ietjes dav munji máhte subtsastit. Ja mán dábdáv riek illastum ja báktjiduvvam dajs miellaguottojs majt duola dagu Holm ja Hamsun ávdedijga. Mijá værddogisvuolta mijás váldeduváj, giella mijás váldeduváj, miejnne Andersen – ja subtsastij ietjas bajássjaddamis, ájgen gá ettjin galga sámástit ja sámie kultuvrra ja identitehta vuosstáj bargaduváj ja binnep árvov oattjoj.

- Dan diehti ájgguv ”suoddjit” ietjam mánajt vaj ettjin galga átsádallat sæmme gá mán, moatte láhkáj ierit válljijiv sámievuodav ietjam mánájs, subtsastij Kaja Andersen.

Muhtema miejnneji soajttá liehket gie-

pep Holmav ándagisluojttet suv garra moalgedimijis gá Hamsunav ándagisluojttet. Holm oarjját báddij ja ittjij buorebuv dádjada, madi Hamsun nuorttan bajássjattaj ja beras luluj diehtet.

Valla Anne Kalstad Mikkelsen tjelggasit vásstet:

- Bierrip spádáv spádán gáhttjot, ja ij bælostit Hamsunav jalik Holmav. Sáj goappátja moalgedijda garra rasisstalasj miellaguottoj sámij vuosstij. Dav vierttiji udnásj dutke dádjadit. Sij vuojnet ienemusát berusti dieddjidit ja bælostit, ienni gá álmma láhkáj állit bihko rasismajn majt ávdedijga. Nazista lidjin ihkap aj ”ájgenisá máná”. Valla ælla gal miján læhkám gássjelisvuoda tjelggasit hilggot dajt miellaguottoj majt ávdedin...

Kaja Andersen